

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu przyroda w klasie 4 szkoły podstawowej – *Odkrywam przyrodę*

Wymagania na oceny uwzględniają zapisy podstawy programowej z 2026 r. (Dz.U. z 2026 poz. 378).

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena śródroczna				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
–przedstawia sposoby pracy z podręcznikiem –korzysta z podsumowań zawartych w podręczniku, aby powtórzyć wiadomości stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody –wyjaśnia, czym jest nowy przedmiot – przyroda –wymienia elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka wymienia źródła wiedzy o przyrodzie –opisuje miejsce sprzyjające nauce rozpoznaje dobre warunki do pracy na podstawie fotografii –wyjaśnia, czym jest uzależnienie wyjaśnia, do czego na co dzień używa się internetu –wymienia zmysły, dzięki którym można poznawać przyrodę –wymienia przedmioty pomocne w prowadzeniu obserwacji i doświadczeń wymienia metody poznawania przyrody –wymienia obiekty, które można obserwować pod mikroskopem, wymienia funkcje mikroskopu wymienia nazwy głównych i pośrednich kierunków geograficznych –wyjaśnia, czym jest krajobraz –wymienia elementy, które tworzą krajobraz	–odczytuje informacje z tekstu, ilustracji, zdjęć, schematów i map –zna i stosuje metody ułatwiające powtarzanie materiału z lekcji potrafi sporządzać mapy myśli –wyjaśnia, co to jest przyroda –wymienia sposoby poznawania przyrody rozpoznaje w terenie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej oraz obiekty stworzone przez ludzi rozpoznaje czynniki sprzyjające koncentracji i te, które ją zakłócają –wyjaśnia, na czym polega uzależnienie od internetu, smartfona, mediów społecznościowych –wymienia oznaki nadużywania internetu wymienia zasady mądrego korzystania z internetu –opisuje ograniczenia zmysłów –prowadzi proste obserwacje przyrodnicze –stosuje zasady bezpieczeństwa podczas pracy badawczej posługuje się lupą –potrafi sporządzać schematy –odczytuje dane z kart charakterystyki odczynników chemicznych przestrzega zasad bezpieczeństwa na lekcjach przyrody –omawia zastosowanie mikroskopu –prowadzi obserwacje mikroskopowe	–sprawnie rozwiązuje testy zawarte w podręczniku (w ten sposób sprawdza wiedzę i umiejętności) używa mnemotechnik, aby nauczyć się trudniejszych treści –wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć przyrody wskazuje zależności zachodzące między składnikami przyrody –aranżuje miejsce sprzyjające nauce –opisuje techniki wspierające koncentrację wyjaśnia, co utrudnia skupienie uwagi –rozróżnia źródła współczesnych uzależnień opisuje oznaki nadużywania internetu –wymienia różnice między obserwacją a doświadczeniem –podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych –prowadzi obserwację według instrukcji dokumentuje obserwacje przyrodnicze –dostrzega różnicę między doświadczeniem a obserwacją –omawia przeznaczenie poszczególnych przyrządów ułatwiających obserwację przyrody posługuje się szkłem i sprzętem laboratoryjnym –prowadzi samodzielnie obserwacje mikroskopowe,	przygotowuje i przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku –omawia sposoby poznawania przyrody czepie informacje o przyrodzie z różnych źródeł opisuje zasady skutecznej nauki wyjaśnia wpływ uzależnień na samopoczucie dziecka i relacje z otoczeniem –omawia rolę mózgu w poznawaniu przyrody –prezentuje wyniki obserwacji przyrodniczych wyjaśnia, dlaczego podczas badania przyrody korzysta się z różnych przyrządów –prawidłowo posługuje się przyrządami wykorzystywanymi podczas obserwacji i badań przyrody –zna zagrożenia związane z substancjami niebezpiecznymi –odczytuje informacje na opakowaniach rozpoznaje symbole ostrzegawcze –omawia budowę mikroskopu optycznego oblicza powiększenie mikroskopu –posługuje się kompasem w telefonie wyznacza kierunki geograficzne za pomocą Słońca –wymienia rodzaje krajobrazów	–wykazuje ciekawość poznawczą stosuje strategie skutecznego uczenia się analizuje znaczenie źródeł wiedzy przyrodniczej wykorzystuje strategie poprawy koncentracji w codziennej nauce –analizuje działania przeciwdziałające uzależnieniu od internetu omawia znaczenie snu dla młodego człowieka –omawia znaczenie zmysłów w poznawaniu przyrody –omawia zastosowanie przyrządów wykorzystywanych podczas obserwacji wymienia przyrządy, które są przydatne podczas wycieczki do lasu –potrafi planować i przeprowadzać doświadczenie oraz wyciągać wnioski potrafi wyjaśnić, czym się różni hipoteza od pytania badawczego –wykonuje samodzielnie preparat mikroskopowy wyjaśnia, dlaczego obserwacje mikroskopowe rozpoczyna się od najmniejszego powiększenia –zdobywa wiedzę przyrodniczą dzięki dociekaniu naukowemu –omawia wygląd i sposób działania pierwszych kompasów odszukuje informacje na temat GPS przedstawia zależności między elementami krajobrazu

–wymienia elementy krajobrazu miasta i wsi wymienia rodzaje form terenu: formy wypukłe, formy wklęsłe i formy płaskie –wyjaśnia, co to jest skała wyjaśnia, gdzie występują skały –wyjaśnia, czym jest gleba wymienia składniki gleby –sprawdza, czy w glebie żyją organizmy przygotowuje pomoce niezbędne do prowadzenia obserwacji wymienia rośliny i zwierzęta lądowe występujące w najbliższej okolicy –wyjaśnia, czym jest materia wymienia nazwy stanów skupienia materii –wyjaśnia, czym jest drobina przedstawia na rysunku drobinową budowę materii –Podaje nazwy stanów skupienia wody dokonuje pomiaru temperatury powietrza –wymienia stany skupienia wody wymienia sytuacje, w których woda występuje w różnych stanach skupienia –wyjaśnia, czym jest pogoda rozpoznaje opady i osady atmosferyczne –wyjaśnia, co to jest wiatr wymienia rodzaje chmur –podaje nazwy przyrządów służących do pomiaru składników pogody –wyjaśnia, czym są ogródki meteorologiczne odczytuje temperaturę powietrza –wyjaśnia, czym jest odwodnienie –wyjaśnia, jak zapobiegać odwodnieniu i udarowi cieplnemu	według instrukcji sporządza rysunek obiektu obserwowanego pod mikroskopem –wyjaśnia, czym są plan i mapa –posługuje się kompasem wyjaśnia, co to jest widnokrąg –wymienia różnice między krajobrazem a przyrodą wymienia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem stworzonym przez człowieka –wyjaśnia, czym jest kształt terenu rozpoznaje na fotografiach formy terenu –opisuje cechy skał dzieli wybrane skały na lite, zwięzłe i luźne –wymienia etapy powstawania gleby –wyjaśnia, czym jest próchnica wymienia gleby żyzne i mało żyzne –wyjaśnia, jak rośliny rosną w glebie pochodzącej z okolicy i w ziemi ogrodniczej prowadzi obserwację wpływu gleby na wzrost roślin –podaje przykłady korzyści z uprawy roślin i hodowli zwierząt uczestniczy w sadzeniu drzew lub sianiu roślin –wymienia stany skupienia wody przedstawia rodzaje ciał stałych –przedstawia ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczach i gazach rozpoznaje ciała stałe, ciecze i gazy na podstawie rysunku pokazującego ułożenie drobin –obserwuje i rozróżnia stany skupienia wody –wyjaśnia, czym jest temperatura odczytuje temperaturę w stopniach Celsjusza –obserwuje stany skupienia wody wyjaśnia, kiedy następuje skraplanie –wymienia składniki pogody	wyjaśnia, czym są preparaty mikroskopowe –omawia budowę kompasu wyznacza główne kierunki geograficzne na widnokręgu za pomocą kompasu –rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej oraz elementy antropogeniczne rozpoznaje rodzaje krajobrazu na podstawie fotografii –opisuje główne formy ukształtowania terenu wykonuje model terenu według instrukcji –omawia budowę skał, –korzysta z kluczy do rozpoznawania skał podczas zajęć terenowych podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych –omawia proces powstawania gleby wskazuje na profilu glebowym warstwę próchnicy –wymienia cechy gleby, które należy zbadać podczas obserwacji gleby w okolicy –wyjaśnia, dlaczego gleba jest ważna dla roślin prowadzi kartę obserwacji –rozpoznaje rośliny najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej rozpoznaje zwierzęta lądowe najbliższej okolicy na podstawie cech zewnętrznych i śladów ich bytowania –przedstawia cechy ciał stałych, cieczy i gazów podaje przykłady przedmiotów wykonanych z ciał stałych: sprężystych, kruchych i plastycznych –opisuje materię jako zbiór różnych drobin tworzących różne substancje wyjaśnia, co to jest ściśliwość	–porównuje krajobraz wsi i miasta opisuje krajobraz swojej okolicy –rozróżnia główne formy ukształtowania terenu podaje przykłady wypukłych, wklęsłych i płaskich form terenu –bada właściwości skał rozpoznaje skały w najbliższej okolicy i porównuje je z innymi skałami występującymi w Polsce –opisuje glebę jako zbiór składników nieożywionych i ożywionych –wyjaśnia znaczenie organizmów i próchnicy dla żyzności gleby omawia znaczenie gleby dla przyrody i dla człowieka –charakteryzuje glebę występującą w najbliższej okolicy –porównuje glebę pochodzącą z okolicy z ziemią ogrodniczą określa barwę, grubość warstwy próchnicy, uziarnienie i strukturę gleby podczas zajęć terenowych korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin i zwierząt omawia zmiany kształtu ciał stałych, cieczy i gazów –omawia drobinowy model materii –obserwuje ruch drobin w cieczy bada ściśliwość drobin w cieczach, gazach i ciałach stałych –wymienia czynniki wpływające na zmianę stanu skupienia wody –opisuje ułożenie drobin wody w trzech stanach skupienia obserwuje zmiany stanów skupienia wody –określa właściwości wody –analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie –wyjaśnia, dlaczego pary wodnej nie widać obserwuje, w jakiej temperaturze topnieje lód i krzepnie woda	opisuje formy terenu na przykładach z najbliższej okolicy –opisuje skały występujące w najbliższej okolicy omawia wykorzystanie skał –przedstawia składniki gleby porównuje gleby żyzne z mało żyznymi –bada próbki gleb zebrane w najbliższej okolicy i prezentuje wyniki –omawia znaczenie wody w glebie –przeprowadza doświadczenie pokazujące, jak rodzaj gleby wpływa na wzrost roślin, zapisuje dane i prezentuje wyniki ocenia przydatność gleb w okolicy do uprawy roślin –zakłada hodowlę rośliny wyjaśnia, dlaczego dzikie zwierzęta przychodzą do miast –wyszukuje informacje o najtwardszym mineralu na Ziemi wyjaśnia, do czego przydaje się wiedza o materii –bada i opisuje ściśliwość oraz kształt drobin w cieczach, gazach i ciałach stałych udowadnia, że drobiny gazu są w ruchu –bada właściwości różnych próbek wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) i prezentuje wyniki badań dostrzega zależność między temperaturą wody a stanem skupienia –analizuje zmiany stanów skupienia (topnienie, skraplanie, parowanie, zamarzanie (krzepnięcie)) –analizuje przemiany wody zachodzące podczas gotowania wyjaśnia, czym się różni parowanie od wrzenia obserwuje zmiany składników pogody w ciągu dnia –wyjaśnia, jak i kiedy powstają chmury przewiduje możliwość wystąpienia
---	---	---	--	--

	wymienia osady atmosferyczne, które występują zimą –wyjaśnia związek między nazwą wiatru a kierunkiem, z którego wieje wymienia podstawowe rodzaje chmur, –rozpoznaje przyrządy meteorologiczne i posługuje się nimi wymienia przyrządy znajdujące się w ogródku meteorologicznym –wyjaśnia, czym jest udar cieplny –wymienia przystosowania roślin i zwierząt do zimy –na podstawie różnych źródeł omawia zasady odpowiedzialnego dokarmiania zwierząt zimą	–omawia budowę termometru omawia występowanie wody w przyrodzie –podaje nazwy procesów, w których wyniku zmienia się stan skupienia wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania –wyjaśnia, czym jest atmosfera rozpoznaje stopień zachmurzenia na podstawie fotografii –wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne –demonstruje powstawanie wiatru korzysta z kluczy do rozpoznawania chmur podczas zajęć terenowych –wyjaśnia, dlaczego ludzie obserwują pogodę prowadzi pomiar składników pogody –rozpoznaje objawy udaru cieplnego i odwodnienia u człowieka –charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów)	–charakteryzuje składniki pogody wymienia składniki pogody, które widać i te, które są niewidoczne –wyjaśnia, od czego zależy ciśnienie atmosferyczne omawia zasady bezpiecznego zachowania podczas trwania burzy –analizuje mapę pogody na podstawie odczytanych z niej danych –wymienia jednostki, w których podaje się wartości składników pogody poszukuje informacji w serwisach pogodowych –omawia sposoby przeciwdziałania udarowi cieplnemu i odwodnieniu u człowieka –wyjaśnia wpływ zmian temperatury i stanu skupienia wody na organizmy (przemarzanie, nadmierne parowanie wody z powierzchni ciała, usychanie roślin)	burzy na podstawie obserwacji nieba lub dzięki wykorzystaniu narzędzi cyfrowych –dokonuje pomiaru wybranych składników pogody, z wykorzystaniem odpowiednich przyrządów meteorologicznych i z zastosowaniem odpowiednich jednostek –omawia warunki atmosferyczne na podstawie mapy pogody tworzy mapę pogody dla swojej okolicy –omawia rolę pokrywy śnieżnej w ochronie gleby i organizmów przed mrozem i w zwiększaniu wilgotności gleby
--	---	---	--	--

Ocena roczna

–wyjaśnia, czym są organizmy wymienia cechy organizmów dzieli organizmy na jednokomórkowe i wielokomórkowe –podaje różnice między organizmem samożywym a organizmem cudzożywym wymienia organizmy samożytne –wymienia organizmy cudzożytne dzieli zwierzęta ze względu na rodzaj zjadanego pokarmu i sposób zdobywania go –wymienia układy narządów w organizmie człowieka wymienia czynności, które pozwalają dbać o układ ruchu –wymienia podstawowe składniki pokarmowe przedstawia rolę układu pokarmowego	–obserwuje przykłady organizmów obserwuje komórkę pod mikroskopem –omawia hierarchiczną budowę organizmów porządkuje poziomy organizację życia - od komórki do zespołów organizmów –wyjaśnia, na czym polega samożywność określa, co powstaje w czasie fotosyntezy –wyjaśnia, na czym polega cudzożywność wyjaśnia, czym jest łańcuch pokarmowy –wskazuje na planszy układy narządów, które budują organizm człowieka charakteryzuje układ ruchu –wymienia przykłady produktów, w	identyfikuje organizmy jednokomórkowe i wielokomórkowe –obserwuje czynności życiowe roślin i zwierząt samodzielnie przygotowuje preparat mikroskopowy ze skórki cebuli –charakteryzuje na przykładach sposoby odżywiania się organizmów prezentuje informacje o składzie powietrza –omawia sposoby organizmów cudzożywnych do zdobywania pokarmów –podaje nazwy elementów poszczególnych układów narządów omawia funkcje układu ruchu –omawia znaczenie pokarmu dla organizmu omawia drogę pokarmu przez układ	–omawia budowę komórkową organizmów sprawnie posługuje się mikroskopem –omawia czynności życiowe organizmów samodzielnie prowadzi obserwację mikroskopową –omawia przebieg fotosyntezy wyjaśnia, do czego rośliny wykorzystują światło –odróżnia organizmy samożytne od cudzożywnych –wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych –omawia budowę poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka –określa funkcje poszczególnych układów narządów człowieka	omawia czynności życiowe organizmów opisuje komórki budujące organizm człowieka na podstawie różnych źródeł –analizuje zależność między składem powietrza a przebiegiem fotosyntezy –bada wpływ światła na przebieg fotosyntezy, prowadzi kartę obserwacji i wyciąga wnioski –dyskutuje o znaczeniu fotosyntezy dla życia na Ziemi wyjaśnia, od czego zależy kolor liści –omawia przystosowania organizmów do pełnienia określonych funkcji w ekosystemie omawia budowę łańcucha pokarmowego –analizuje organizm człowieka jako system współpracujących układów
--	---	---	--	---

–obserwuje pracę układu oddechowego wyjaśnia, jak należy dbać o układ oddechowy –wymienia główne zadania krwi w ciele człowieka rozpoznaje narządy układu krwionośnego i moczowego na rysunku –przedstawia rolę mózgu w organizmie człowieka opisuje budowę układu nerwowego –podaje funkcję układu rozrodczego –identyfikuje u siebie oznaki dojrzewania rozpoznaje na rysunku narządy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny –wymienia drobnoustroje chorobotwórcze i pasożyty zna zasady dotyczące częstości i sposobu mycia rąk –wymienia dwa główne typy środowisk na Ziemi rozpoznaje wybrane organizmy lądowe –wyjaśnia, czym jest las –wymienia rodzaje lasów podaje nazwy typowych organizmów żyjących w lesie –wymienia nazwy roślin, zwierząt i grzybów charakterystycznych dla lasu rozpoznaje rośliny, zwierzęta i grzyby rosnące w lesie –wyjaśnia, czym jest łąka –wyjaśnia, jak dbać o łąki rozpoznaje rośliny i zwierzęta łąkowe na podstawie fotografii –wyjaśnia, czym jest pole uprawne rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce –dokonuje podziału wód na wody stojące i wody płynące wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie –dzieli wody powierzchniowe na wody	których znajdują się składniki pokarmowe wymienia gruczoły trawienne –wyjaśnia, czym jest oddychanie komórkowe omawia budowę układu oddechowego –opisuje, jak działa serce omawia, co się dzieje ze zbędnymi substancjami w organizmie człowieka –wymienia narządy, z którymi współpracuje mózg wyjaśnia, jak należy dbać o układ nerwowy –wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie wyjaśnia, jak zmienia się ciało dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania –wyjaśnia, czym są choroby zakaźne wymienia sposoby zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi i pasożytami –przedstawia cechy środowiska lądowego wymienia sposoby poruszania się zwierząt lądowych –rozpoznaje i nazywa warstwy lasu –przedstawia sposoby zachowania się w lesie wymienia zasady właściwego zachowania w lesie –charakteryzuje wygląd wybranych roślin, zwierząt i grzybów rozpoznaje wybrane trujące rośliny i grzyby oraz jadowite zwierzęta występujące w lesie –rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki z wykorzystaniem kluczy lub atlasów na podstawie modelu lub schematu przedstawia proste zależności pokarmowe zachodzące między organizmami żyjącymi na łące	pokarmowy –wyjaśnia, na czym polega oddychanie jako wymiana gazowa omawia funkcje układu oddechowego –omawia budowę układu krwionośnego –omawia rolę naczyń krwionośnych (żył, naczyń włosowatych, tętnic) omawia budowę układu moczowego –charakteryzuje funkcje mózgu, charakteryzuje układ nerwowy –opisuje etapy rozwoju człowieka w porządku chronologicznym rozpoznaje etap życia człowieka na podstawie fotografii –charakteryzuje sposoby rozprzestrzeniania się drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów przedstawia zasady profilaktyki chorób wywołanych przez drobnoustroje i pasożyty omawia przystosowania organizmów do życia na łądzie (cechy budowy zewnętrznej i czynności życiowe) –charakteryzuje piętra lasu –rozpoznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu z wykorzystaniem kluczy lub atlasów omawia funkcje lasu wyjaśnia, dlaczego nie należy dotykać ani spożywać nieznanych roślin i grzybów –omawia różnice między łąką a lasem –omawia warunki życia na łące omawia znaczenie łąki dla człowieka –omawia warunki życia na polu uprawnym dzieli rośliny uprawne na zboża, warzywa i rośliny przemysłowe –omawia warunki życia w wodzie charakteryzuje czynniki niezbędne do życia w wodzie –omawia elementy rzeki	wskazuje związek między poszczególnymi układami narządów –omawia rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka omawia rolę gruczołów trawiennych w trawieniu pokarmu –analizuje, w jakim celu w organizmach zachodzi proces oddychania komórkowego opisuje funkcje płuc –omawia funkcje układu krwionośnego –omawia funkcje układu moczowego wyjaśnia, jak dbać o układ krwionośny –wyjaśnia rolę mózgu w przetwarzaniu i interpretacji bodźców, uczeniu się i podejmowaniu decyzji objaśnia, na czym polega higiena układu nerwowego –omawia budowę układów rozrodczych kobiety i mężczyzny higiena (szczególnie w okresie dojrzewania) omawia zagrożenia dla zdrowia człowieka wynikające z obecności drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów w środowisku porównuje sposoby poruszania się zwierząt lądowych na podstawie obserwacji i innych źródeł –charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych piętrach lasu omawia znaczenie lasów dla człowieka –opisuje zasady bezpiecznego zachowania w lesie omawia zasady zachowania w kontakcie z nieznanymi roślinami i grzybami –omawia znaczenie łąk dla przyrody przedstawia wpływ człowieka na funkcjonowanie łąk –charakteryzuje pole jako środowisko życia	narządów –dostrzega zależności między poszczególnymi układami narządów człowieka wyjaśnia, jak współpracują ze sobą kości, stawy i mięśnie –wyjaśnia, dlaczego należy spożywać zróżnicowane pokarmy –analizuje informacje zawarte na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli) wykazuje związek między składem produktów i nawykami żywieniowymi a zdrowiem człowieka –wykrywa obecność dwutlenku węgla w powietrzu wydychanym przez człowieka prezentuje zależności między układem oddechowym, pokarmowym i krwionośnym –opisuje skład krwi –wykazuje znaczenie krwi dla organizmu człowieka omawia rolę nerek w systemie filtracji krwi omawia współpracę układu nerwowego z innymi układami narządów przedstawia cechy człowieka w poszczególnych etapach życia analizuje negatywne znaczenie bakterii dla organizmu człowieka –opisuje wspólne cechy organizmów zdolnych do lotu na podstawie różnych źródeł charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów) i zasady ich odpowiedzialnego dokarmiania omawia wpływ działalności człowieka na funkcjonowanie lasu na podstawie obserwacji, badań i innych źródeł –korzysta z kluczy lub atlasów do
--	---	--	---	--

płynące i stojące dzieli wody płynące na ciek naturalne i sztuczne –podaje przykłady wód stojących –wymienia strefy życia w jeziorze	przedstawia przykłady produktów wytwarzanych z roślin uprawianych w Polsce –omawia cechy środowiska wodnego rozpoznaje wybrane organizmy wodne –wskazuje na mapie elementy systemu rzeczno-jeziernego podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w całej rzece i w jej poszczególnych odcinkach –wskazuje jezioro jako przykład wód stojących –opisuje warunki w poszczególnych strefach życia w jeziorze	omawia walory przyrodnicze rzeki –podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w jeziorze w poszczególnych strefach	omawia znaczenie łąki dla przyrody i człowieka omawia przystosowania organizmów do życia w wodzie charakteryzuje przystosowania w budowie roślin i zwierząt do życia w rzece –charakteryzuje roślin i zwierząt do życia w jeziorze (cechy budowy)	rozpoznawania wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów podczas zajęć terenowych –rozpoznaje zwierzęta po tropach podaje cechy odróżniające zaskrońca od żmii –opisuje przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów lądowych do środowiska życia na przykładach obserwowanych organizmów opisuje znaczenie łąk kwietnych opisuje produkty wytwarzane z roślin uprawnych porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie –rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie na podstawie analizy makroskopowej i mikroskopowej próbek wody z najbliższej okolicy –wyjaśnia, dlaczego należy chronić zasoby wodne odczytuje z mapy nazwę rzeki płynącej przez miejscowość, w której mieszka –prowadzi obserwacje mikroskopowe kropli wody (np. z jeziora, stawu) –opisuje zbiorniki wodne w okolicy na podstawie różnych źródeł
---	--	--	--	--

Ocena roczna jest wystawiana w oparciu o opanowane wymagania ucznia z całego roku szkolnego, czyli umiejętności pozyskanych w pierwszym półroczu oraz drugim.